

110 éve született Ütő Endre, a „Magyar Michelangelo”

Festett az ég is...

Ütő Endre díszlettervező művész díszletterveinek bemutatásával folytatta scenikai kiállításorozatát ősszel a Miskolci Színháztörténeti és Színészmúzeum.

Amerikából érkeztek vissza keletkezésük, illetve megvalósulásuk helyére azok a díszlettervek, melyek közül most a leglátványosabbakat, az operettekhez készültet láthatta a nagyjérdemű. Alkotójuk Ütő Endre díszlettervező művész – akit Fedák Sári társulatában, Fiumében a „Magyar Michelangelo”-nak szóló „diplomával” tüntettek ki. A budapesti Iparművészeti Főiskolán folytatott tanul-

A Bajader

mányai után, 1925-ben a Színművészeti Akadémián szerzett oklevelet. A Pécsi Nemzeti Színház társulatában kezdte színészi pályáját (Hamlet Horatiója, a Bánk bán Ottója), s ott sajátította el a díszlettervezés gyakorlati tudnivalóit egy német tervező-festőtől, így 1930-tól a kassai színházban már mint díszlettervező is dolgozott. 1945-től is-

Aranyhegedű

mét a Pécsi Nemzeti Színház tagja volt, 1951-ben szerződött Miskolcra. Pályája során közel ezer díszletet tervezett, ha díszleteiből járdát építenénk, több mint kétszáz kilométert kellene gyalogolnunk. Munkássága elismeréseként nyugdíjba vonulásakor, 1967-ben a Miskolci Nemzeti Színház örökös tagja címmel tüntették ki.

Az elmúlt évben a művész lánya, Tállai Katalin édesapja terveiből több mint félszázat adományozott a miskolci színészmúzeum számára. A felfedezésszámba menő anyagot felvonultató tárlaton olyan legendás operettprodukciókat idéznek fel a megragadó festőiséggel készített alkotások, mint A bajadér (1957), A mosoly országa (1958), Varázskeringő (1958). De a tervek megidézik a korszakra jellemző szocialista operettek világát is (Aranyhegedű, 1959).

Mikita Gábor

Varázskeringő

OLVASÓI LEVÉL

Emlékezetem szerint

A SZÍNPAD 2013. szeptemberi számában kedves írás jelent meg Schmidt János 80 éves születésnapja alkalmából, felidézve a színház-műszaki világ jelentős személyiségének életét. A szerzővel, Korponai Ferencsel (aki Schmidt János közvetlen munkatársa) történet későbbi beszélgetésem során kiderült, hogy a leírtak alapja a Schmidt Jánossal való gyakori, hosszas közös autótújtajakon több részletben, sok alkalommal hallottak összefoglalója. Miután a „Tanár Úr” a magyar színháztech-

nikai élet hosszú időn keresztül jelentős alakja, a cikk dokumentumként is szolgál egy sok évtizedes pályafutás és az azt övező színházi világ történéseiről. Ezért úgy vélem – mert valóban kordokumentumról van szó –, hogy a magam részéről néhány területen pontosítanom kell, már amennyire emlékezetem engedi.

1964 nyarán az Operaház pályázatot írt ki a főmérnöki állás betöltésére. Felmondott ugyanis Rajnai „Sanci”, a kiváló színházi szak-

ember, ráadásul Szirtes György gazdasági igazgató (ma ügyvezetőnek mondanánk) fiatalkori barátja és munkatársa, mert az operai hidraulika állapota miatti aggodalmi következtében egészségi állapota is megrendült. A kiírásra 32 pályázat érkezett. Hosszas megfontolás után az Operaház két ember felvétele mellett döntött. Az egyik Schmidt János volt, akinek ekkor még csak „útban volt” mérnöki diplomája (1966-ban kapta meg), de ahogyan mondta, a Csepel Vas és